

M.A [Part – I]

MARATHI

Study of Forms of Literature- Stories

(Paper- I) (May-2017)

QP Code : 67315

(३ तास)

एकूण गुण : १००

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १ अ) साहित्याचे वर्गीकरण करण्यामागील विविध भूमिकांचा परामर्श घ्या.

किंवा

ब) कथनमीमांसेच्या आधारे 'कथा' या साहित्यप्रकाराच्या काळ व निवेदन या घटकांचा थोडक्यात परिचय करून द्या.

प्र. २ अ) "समाधी व इतर सहा गोष्टी" या कथासंग्रहाच्या आधारे दिवाकर कृष्ण यांच्या कथांची वैशिष्ट्ये सांगा.

किंवा

ब) "जी. ए. कुलकर्णी यांचा प्रतिभाधर्म मानवी जीवनातील गूढाचा वेध घेत असतो" - या विधानाची चर्चा, 'रक्तचंदन' या कथासंग्रहाआधारे करा.

प्र. ३ अ) नवकथेची कोणकोणती वैशिष्ट्ये गंगाधर गाडगीळ यांच्या 'निवडक गंगाधर गाडगीळ' या कथासंग्रहातून दिसतात, ते साधार सांगा.

किंवा

ब) बाबूराव बागूल यांच्या कथेतून विद्रोहाचे तत्त्व कसे व्यक्त होते, ते 'जेव्हा मी जात चोरली होती' या कथासंग्रहाच्या आधारे सांगा.

प्र. ४ अ) 'रंग - २' या कथासंग्रहाचे विशेष सांगा.

किंवा

ब) "स्त्री-पुरुष संबंधाचा शोध घेणे हे गौरी देशपांडे यांच्या कथांचे वैशिष्ट्य आहे" - या विधानाची योग्य उदाहरणासह चर्चा करा.

प्र. ५ अ) सखा कलाल यांच्या कथांमधून ग्रामीण जीवनाचे दर्शन कसे घडते ते 'ढग' या कथासंग्रहाच्या आधारे समजावून द्या.

किंवा

ब) कोणत्याही दोन टिपा लिहा. -

१) मराठी नवकथेचे स्वरूप विशेष

२) 'मृणालिनीचे लावण्य' मधील मृणालिनी

३) आसाराम लोमटे यांची लेखनशैली

SF-Con. 5476-16.

M.A [Part – I]

MARATHI

**History of Marathi Literature
(1874-1960)**

(Paper- III) (May-2017)

Q.P. Code :11006

(वेळ - ३ तास)

गुण : १००

सूचना: १. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. '१८७४ ते १९२० या कालखंडातील साहित्यामागे विविध चळवळीची प्रेरणा होती' या विधानाची साधार चर्चा करा.

किंवा

'मनोरंजन व करमणूक' या नियतकालिकांच्या समाज प्रबोधन व वाङ्मयीन कार्याचा आढावा घ्या.

२. १८७४ ते १९२० या कालखंडातील निबंध वाङ्मयाची वैशिष्ट्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

१८७४ ते १९२० या कालखंडातील मराठी कथा वाङ्मयाचा आढावा घ्या.

३. हरिभाऊ आपटे व वा. म. जोशी यांच्या कादंबरी लेखनाचा आढावा घ्या.

किंवा

१९२० ते १९४० या कालखंडातील मराठी कवितेच्या आढावा घ्या.

४. १८७४ ते १९२० या कालखंडातील मराठी नाट्य सृष्टीच्या सामाजिक व राजकीय चित्रणाचा परामर्श घ्या.

किंवा

१९४० ते १९६० या कालखंडातील मराठी कवितेत आलेली विविधता साधार स्पष्ट करा.

५. १८७४ ते १९६० या कालखंडातील समीक्षाविचार कलावाद व जीवनवाद या दोन केंद्राभोवती फिरत राहिला या विधानाची चर्चा करा.

किंवा

१८७४ ते १९६० या कालखंडातील ललित गद्याचा विकास कशाप्रकारे होत गेला ते साधार लिहा.

६. प्रत्येक गटातील एक टिपा लिहा.

गट अ

- (अ) निबंधमाला
(आ) संगीत शारदा
(इ) रविकिरण मंडळाची कामगिरी
(ई) पण लक्षात कोण घेतो ?

गट ब

- (अ) अण्णासाहेब किर्लोस्कर
(आ) नवकथाकार गंगाधर गाडगीळ
(इ) कुसुमाग्रजाचे नाटकातील योगदान
(ई) वि. स. खांडेकर

- सूचना: १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
३) प्रत्येक विभागातील किमान दोन प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
४) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.

विभाग १

- प्रश्न क्र. १ ऐतिहासिक भाषाविज्ञान पद्धतीचा सविस्तर परिचय करून द्या.
प्रश्न क्र. २ स्वनपरिवर्तनाची संकल्पना स्पष्ट करून त्यामागील कारणांचा परिचय करून द्या.
प्रश्न क्र. ३ अर्थपरिवर्तन ही संकल्पना स्पष्ट करून अर्थपरिवर्तनाच्या विविध प्रकार साधार सांगा.
प्रश्न क्र. ४ कालिक भेदाची संकल्पना सांगून मध्तील मराठीचे विशेष सांगा.
प्रश्न क्र. ५ खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.
अ) स्वनपरिवर्तनाचे प्रकार
आ) भाषिक आदान
इ) अर्वाचीन मराठी भाषेचे महत्त्वाचे विशेष
ई) वैद्य - गुणे वाद
उ) अंतर्वतुळ आणि बहिर्वतुळ सिद्धांत

विभाग २

- प्रश्न क्र. ६ वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप साधार समजावून द्या.
प्रश्न क्र. ७ स्वन, स्वनिम, स्वनांतर या संकल्पनांचा परिचय करून द्या.
प्रश्न क्र. ८ रूपिमप्रक्रिया सविस्तर व सोदाहरण स्पष्ट करा.
प्रश्न क्र. ९ प्रमाणभाषा व बोली या संकल्पना समजावून द्या व वऱ्हाडी बोलीचा परिचय करून द्या.
प्रश्न क्र. १० खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.
अ) खंडित स्वनिम, खंडाधिष्ठित स्वनिम
आ) मानस्वर
इ) उच्चार व लेखन
ई) बोलीच्या अभ्यासाची उपयुक्तता
उ) स्वनिक प्रतिलेखन

-----0-----

M.A [Part – I]

MARATHI

Modern Marathi Prose & Poetry

(1960 – Onward)

(Paper- VII) (May-2017)

QP Code : 67657

(वेळ तीन तास)

एकूण गुण १००

सूचना: १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत

प्रश्न क्र. १ अ) दिलीप पुरुषोत्तम चित्रे यांच्या 'कविता' या संग्रहाचे विशेष योग्य उदाहरणांसह सांगा.

किंवा

आ) 'कविता' या कावित्यासंग्रहातून आधुनिकत जाणीव कशी व्यक्त होते ते सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न क्र. २ अ) आधुनिक कथेची कोणकोणती वैशिष्ट्ये श्री. दा. पानवलकर यांच्या कथांतून जाणवतात?

किंवा

आ) मानवी जीवनातील आदिम कामप्रेरणेची अभिव्यक्ती हे श्री. दा. पानवलकर यांच्या कथांचे वैशिष्ट्य आहे.- चर्चा करा

प्रश्न क्र. ३ अ) मराठी विज्ञान कादंबरीचे विशेष लक्ष्मण लोंढे यांच्या 'देवांसी जिवे मारिले' या कादंबरीच्या सहाय्याने समजावून द्या.

किंवा

आ) 'देवांसी जिवे मारिले' या कादंबरीचे मराठी विज्ञान कादंबरीतील स्थान स्पष्ट करा.

प्रश्न क्र. ४ अ) आधुनिक राजकीय जीवनातील शोकात्मिका या नात्याने 'सूर्यास्त' या नाटकाचा परिचय करून द्या.

किंवा

आ) स्वार्थी राजकारण्यांनी लोकशाही मूल्याची केलेली गळचेपी हा 'सूर्यास्त' या नाटकाचा विशेष ठरतो.- या विधानाची सत्यता समजावून द्या.

प्रश्न क्र. ५ अ) दलित साहित्याचे विशेष 'बिराड' या आत्मकथनाच्या संदर्भाने समजावून द्या.

किंवा

आ) 'बिराड' या आत्मकथनातील निवेदकाच्या जीवनसंघर्षाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न क्र. ६ पुढीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा.

१. 'जुलाय १९५६' या कवितेतील अनुभवविश्व

२. 'चांदण' या कथेतील अनुभवाची मांडणी

३. 'देवांसी जिवे मारिले' मधील निवेदक

४. 'सूर्यास्त' : शीर्षकाची अन्वर्थकता

५. 'बिराड' या आत्मकथनातील संघर्षाचे स्वरूप

-----0-----

SF-Con. 6376-16.